

## Gods toorn en Gods geweld.

In Opbouw van 16 november 2013 is een e-maildiscussie opgenomen over het **zoeken naar het waarom van Gods geweld**.

Ton Vos schrijft daarin het volgende:

Daarbij is het zeer behulpzaam vanuit de Bijbel te weten dat er iets ergers is dan de dood. De **eerste dood** is zelfs een werktuig ter verlossing, de **tweede dood** is dat niet meer.

In de e-maildiscussie wordt deze gedachte niet tegengesproken.

Het is dan ook een gedachte die breed gedragen wordt.

Maar is het inderdaad zo dat de volmaakte Verlosser, Jezus Christus, de tweede dood niet heeft overwonnen?

Deze vraag raakt de kern van het Evangelie. Jerram Barrs omschreef die kern als volgt:

De kern van het evangelie is dat Christus zijn leven heeft gegeven voor zondaars, voor zijn vijanden. Hij vraagt van ons dat wij hetzelfde doen. Wanneer zijn liefde ons hart vervult, zal zij overstromen naar andere mensen, omdat ook zij mogen leven van de genade waarvan wij leven.

Mogen we ervan uitgaan dat Jezus Christus na de jongste dag dezelfde blijft, zoals Hij zichzelf heeft doen kennen? Mogen we ervan uitgaan dat Zijn hart dan ook uitgaat naar zondaren?

Mogen we ervan uitgaan dat de harten van alle heiligen, na de jongste dag, zo worden omgevormd dat deze gaan lijken op het hart van Jezus? Dat alle heiligen na de jongste dag eenzelfde gezindheid hebben als Jezus ons heeft laten zien?

Duidelijk is dat alle heiligen zullen participeren in het laatste oordeel. (Matteüs 12:24, 19:28; 1 Korintiërs 6:2 e.v., Openbaring 3:21, 20:6)

Dit is voor ons nu nog onvoorstelbaar, want dan zullen al die heiligen geheel in de geest van Jezus Christus hun oordeel moeten vormen. Dan zullen ze alle achtergronden moeten kennen en ook alle verzachtende omstandigheden mee moeten laten wegen.

We weten dat na de jongste dag alles aan het licht zal komen en dat daarbij alle boeken zullen opengaan. De gelovigen zullen dan met name getroffen worden door de liefde van Jezus Christus, door de vergeving die ze door Hem ontvangen hebben.

Met die genade op hun netvlies wordt het oordelen over onheiligen een stuk gemakkelijker.

Zeker als ze tussen die onheiligen familieleden, vrienden en oud-collega's herkennen.

We merken nu al, dat zodra Zijn liefde ons hart vervult, wij de zonde steeds meer gaan haten maar de zondaar des te meer gaan liefhebben. We beseffen dan steeds meer dat Gods liefde uitgaat naar zondaars ondanks hun zonde. Jezus Christus heeft mensen lief die dreigen verloren te gaan.

Ook na de jongste dag zal Jezus Christus in dat opzicht niet van houding veranderen.

Terecht is opgemerkt dat de eerste dood een werktuig is ter verlossing.

Maar de tweede dood zal dat zeker ook zijn, omdat God in intentie dezelfde blijft.

Ton Vos onderbouwt zijn opmerking niet. De tweede dood krijgt een negatieve lading.

De eerste dood is een werktuig ter verlossing, maar de tweede dood zeker niet.

Waarom niet?

Alle stervenden overkomt de eerste dood, alleen de gelovigen die Jezus zullen zien terugkomen op de wolken, zullen aan die eerste dood ontsnappen.

Deze eerste dood zet een klem op het leven, in dit leven moeten we kiezen voor of tegen God.

Wie tegen God kiest, komt in de hel terecht. De dreiging die daarvan uitgaat, mag mensen tot inkeer brengen.

Wie in God gelooft, komt in de hemel. Dit vooruitzicht mag mensen zo aangrijpen dat ze Gods wil gaan doen.

Voor zowel de gelovigen als de ongelovigen zal de jongste dag het einde betekenen van de eerste dood. Dan zullen alle mensen opstaan en een onvergankelijk lichaam aandoen.

De eerste dood is eindig.

De gelovigen zullen in het nieuwe Jeruzalem worden opgenomen en zij zullen onder andere gaan participeren in het eindoordeel.

De ongelovigen daarentegen wacht de tweede dood, de vuurpoel.

We weten dat satan en al zijn trawanten zullen worden afgevoerd naar de poel van vuur en zwavel.

Daar zullen ze voor eeuwig onder toezicht worden gesteld van Gods heilige engelen.

Na de jongste dag zal aan satan al zijn macht worden ontnomen.

Satan krijgt uiteraard geen enkele invloed in de vuurpoel, want in de vuurpoel wacht elke ongelovige een rechtvaardige straf. Duidelijk zal zijn dat satan geen rechtvaardige straf kan uitvoeren, omdat hij door en door slecht is. Daarom zal God na de jongste ook geen gebruik meer maken van zijn diensten.

Ik denk dat iedereen die na zijn sterven in de hel belandt, daar eerder slechter dan beter van wordt.

Immers satan is door en door gemeen en zal al zijn slachtoffers ook als zodanig behandelen.

Verschrikkelijk, onpeilbaar afschuwelijk.

Voor ongelovigen is dan ook de eerste dood geen werktuig ter verlossing, het is eerder een martelwerktuig.

Zullen de ongelovigen tijdens de tweede dood op een vergelijkbare manier gemarteld worden?

Dat zal sterk gaan afhangen van het eindoordeel waarin alle heiligen zullen participeren.

Zullen zij de al ondergane straf in de hel meewegen in hun eindoordeel?

Zal de al eerder ondergane straf kunnen leiden tot strafvermindering?

Hoe zullen de heiligen tijdens het eindoordeel naar de ongelovigen kijken?

Zullen zij dan de kern van het evangelie voor ogen hebben.

Die kern, zoals eerder omschreven:

De kern van het evangelie is dat Christus zijn leven heeft gegeven voor zondaars, voor zijn vijanden. Hij vraagt van ons dat wij hetzelfde doen. Wanneer zijn liefde ons hart vervult, zal zij overstromen naar andere mensen, omdat ook zij mogen leven van de genade waarvan wij leven.

Zal tijdens het laatste oordeel een gelovige vader mogen oordelen over zijn ongelovige zoon?

Zal dan die vader zijn plaats in de hemel willen afstaan aan zijn zoon?

Zal de liefde van die vader zo groot zijn?

Als dat zo is, hoe zal Jezus die vader dan belonen?

Ja, wat is rechtvaardigheid in Gods liefdevolle ogen?

Tijdens de tweede dood zullen alle ongelovigen een passende straf moeten krijgen?

Wie zal die straf moeten gaan uitvoeren? Gods heilige engelen? Of zullen de heiligen daarin ook een rol gaan spelen?

We weten dat na de jongste dag het evangelie in al zijn facetten belicht zal gaan worden.

Alle Bijbelteksten waarover we nu nog struikelen, zullen dan helder en klaar worden.

De gelovigen zullen dan Gods heil in al zijn omvang zien.

Gaan ze dat met de ongelovigen delen?

Zouden ze het nieuwe Jeruzalem willen verlaten, om de ongelovigen met dit grote evangelie te bereiken. Een evangelie wat dan helderder is dan ooit tevoren.  
Een evangelie dat dan beter kan landen, omdat satan dan geen spelbreker meer kan zijn.  
Zouden de gelovigen dat dan aandurven?

Wij leven met het idee dat de vuurpoel eeuwig duurt, in de zin van altijdddurend.  
Maar tegelijkertijd weten we dat in de Bijbel eeuwig **niet** in elke tekst **altijd**ddurend betekent.  
Zie Leviticus 16:43 HSV; Jesaja 34:9-10 en Judas 1:7 HSV.  
Eeuwig kunnen we – als het gaat over eeuwige straf - dan ook beter opvatten als een lange tijdsperiode die pas eindigt zodra het beoogde doel is bereikt.  
In die zin is de vuurpoel eeuwig.

In art. 37 van de NGB lezen we daarover het volgende:

Zij zullen wel onsterfelijk worden, maar alleen om gepijnigd te worden in het eeuwige vuur, dat voor de duivel en zijn engelen bereid is (Mat. 25:41)

Hier staat niet:

Zij zullen wel onsterfelijk worden, maar alleen om **eeuwig** gepijnigd te worden in het eeuwige vuur, dat voor de duivel en zijn engelen bereid is. (Mat. 25:41)

Gebruikelijk is om de laatste versie erin te lezen, wat zeker zal overeenkomen met de geest waarin de opstellers dit artikel hebben beoogd.

Alleen de opstellers hebben zo'n grote eerbied voor de Bijbel gehad, dat ze het niet hebben opgeschreven, omdat het er niet in staat. Dus de letterlijke tekst spreekt niet over een eeuwige pijniging. Terwijl de onderliggende teksten dit wellicht suggereren, maar dat dit in het licht van tal van andere teksten niet hard te maken is.

Wel is erin te lezen dat Gods heiligheid van eeuwigheid tot eeuwigheid zijn heilige vuur zal laten branden.

De duivel en al zijn engelen zullen daar altijd mee geconfronteerd worden.

Maar voor de ongelovigen is er een ontkoming aan de tweede dood.

Zodat de tweede dood een werktuig wordt ter verlossing.

De volgende verzen wijzen direct in deze richting:

- Want de dood van een mens geeft mij geen vreugde – spreekt God, de HEER. Kom tot inkeer en leef! (Ezechiël 18:32)
- Zo waar ik leef – zegt de HEER -, voor mij zal elke knie zich buigen, en **elke** tong zal God loven. (Romeinen 14:11)
- De Heer is niet traag in het nakomen van zijn belofte, zoals sommigen menen; hij heeft alleen maar geduld met u, omdat hij wil dat **iedereen** tot inkeer komt en niemand verloren gaat. (2 Petrus 3:9)
- Dat is goed en weldadig in de ogen van God, onze redder, die wil dat **alle** mensen worden gered en de waarheid leren kennen. (1 Timoteüs 2:3-4)

Verder verwijst de belofte aan Abraham ook in deze richting. God belooft hem immers dat in hem **alle** volken gezegend zullen worden.

Laten we dit maar ruim opvatten en hieronder echt alle volken laten vallen. Alle volken die vóór de zondvloed op aarde leefden, alle volken die er tijdens Abrahams' leven op aarde waren en alle volken die ooit op aarde hebben geleefd.

Jezus' offer was immers genoeg om de hele wereld te verlossen. (Johannes 3:17; 1 Johannes 2:2)  
Het ligt toch voor de hand dat Jezus zijn duurgekochte offer volledig benut om daarmee alle volken te verlossen.

We weten dat na Salomo Israël opgedeeld is in een twee- en tienstammenrijk.

Enkele stammen zijn nu niet meer te traceren, en toch zal héél Israël behouden worden.

(Romeinen 11:26)

We geloven ook dat alle Israëlieten tijdens de jongste dag zullen opstaan.

Hoe zal het hen vergaan?

Boven de poorten van het nieuwe Jeruzalem prijken de namen van de twaalf stammen.

(Openbaring 21:12)

Is het dan niet logisch om te veronderstellen dat al de ongelovige Joden zich alsnog zullen bekeren, zodat deze belofte – over het behoud van héél Israël - in vervulling zal gaan?

Is er een andere mogelijkheid denkbaar, waarbij deze belofte uit Romeinen 11 vervuld kan worden?

Volgens mij dringt hier deze gedachte aan ons op, God geeft ook na de jongste dag nog

mogelijkheden om voor hem te kiezen. Ook dan opent en sluit Hij deuren.

Daarin blijft God na de jongste dag Dezelfde, zoals Hij zich vóór de jongste dag heeft doen kennen.

Wie een huis bouwt, gaat daarin wonen of geeft er tenminste een goede bestemming aan.

Wie miljarden ongelovigen uit de dood laat opstaan en hen allen een schitterend onvergankelijk lichaam geeft, zal al die ongelovigen niet voor eeuwig afdanken.

Wie al die ongelovigen blijft straffen, ontnemt hen elk perspectief.

En juist dat gaat in tegen het karakter van God.

Immers de kern van het evangelie is:

De kern van het evangelie is dat Christus zijn leven heeft gegeven voor zondaars, voor zijn vijanden. Hij vraagt van ons dat wij hetzelfde doen. Wanneer zijn liefde ons hart vervult, zal zij overstromen naar andere mensen, omdat ook zij mogen leven van de genade waarvan wij leven.

Tot driemaal toe heb ik nu de kern van het evangelie opgeschreven.

In deze kern proef je Jezus' liefde voor zondaars en zijn wens dat zondaars veranderen. Door zich te vernieuwen door de heilige Geest. Door open te staan voor de genade die Hij belooft.

Zal Jezus na de jongste dag ineens anders gaan opereren?

Juist op het moment dat satan van het wereldtoneel verdwenen is en geen spelbreker meer kan zijn.

Zal Jezus' liefde voor zondaars dan ophouden?

Wijst juist Jezus' aanpak, waarbij Hij de heiligen laat participeren in het laatste oordeel, niet in de richting waarbij Hij zich alsnog wil verzoenen met al die miljarden mensen?

Niet door hen tot geloof te dwingen, maar door hen de hele heilsgeschiedenis te laten zien.

Door hen bewust te maken van hun zondigheid en hen zo hun strafwaardigheid te doen inzien.

We hebben geleerd om het Oude Testament te lezen vanuit het nieuwe Testament.

We begrijpen dat de latere openbaring de eerdere uitlegt en aanvult.

We kennen het boek Openbaring als het laatste Bijbelboek.

We mogen dit Bijbelboek hanteren als Gods laatste Openbaring waarin Hij eerdere openbaringen uitlegt en aanvult.

Daarom moeten we Matteüs 25:21 lezen vanuit Openbaring 20 en 21, waar de vuurpoel gelijkgesteld wordt aan de tweede dood.

Dat wordt over de poel van vuur en zwavel, waar satan en zijn duivelen in worden gegooit, niet gezegd. De duivel belandt niet in de tweede dood.

De tweede dood geldt enkel voor de onheiligen.  
We weten dat Jezus de dood heeft overwonnen.  
Heeft Jezus zowel de eerste als de tweede dood overwonnen?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden, moeten we eerst kijken naar Jezus' offer, waardoor Hij de verzoening tot stand heeft gebracht.

Laat ik voor de volledigheid eerst uit de Christelijke Encyclopedie citeren wat deze over **verzoening** schrijft:

VERZOENING. Dit woord geeft de vertaling aan van twee woorden in het N.T., die duidelijk onderscheiden zijn.  
Het eerste is *katalagè* (...), dat in de sociale sfeer ligt en op het herstel van de verstoorde verhoudingen ziet. Zo is door Christus de breuk tussen God en de zondaren hersteld en is God in en door Hem met de vijandige wereld verzoend. Daarom kan Paulus roemen: Als wij, toen wij vijanden waren, met God verzoend zijn door de dood zijns Zoons, zullen wij veelmeer, nu wij verzoend zijn, behouden worden, doordat Hij leeft (Rom. 5:10). Ja nog sterker (de vertoornde God nam zelf het initiatief) verklaren: En dit alles is uit God, die door Christus ons met zich verzoend heeft en ons de bediening der verzoening gegeven heeft (23 Cor. 5:8). Het tweede woord *hilasmos* (...), het oud-Hollandse zoenen) is uit de cultische sfeer genomen. Het ziet op de wegneming van de schuld door het zoen- en offerbloed van Christus (Rom. 3:25; Hebr. 2:17; 9:5; 1 Joh. 2:2; 4:10)

Aan het kruis heeft Jezus gestreden als een Leeuw en de satan overwonnen.

Tegelijkertijd heeft Hij zich als een Lam laten slachten.

Deze zo verschillende acties leiden tot de beide hierboven omschreven verzoeningen.

Als eerste heeft Jezus, strijdend als Leeuw, de verstoorde verhoudingen hersteld. Hij heeft satan verslagen en daarmee Gods macht over het hele universum hersteld.

Terwijl Jezus aan het kruis hing, heeft God de Vader zijn beschermende handen afgetrokken van zijn Zoon, van alle mensen en van het hele universum.

Jezus was toen niet alleen van God en mensen verlaten, maar de hele kosmos drukte op zijn schouders. Onder deze onvoorstelbaar zware omstandigheden heeft Hij satan en al zijn duivelen verslagen.

Op dat cruciale moment was er geen enkel mens die het voor Hem opnam. Juist het tegendeel gebeurde, de omstanders scholden Hem uit en daagden Hem uit om van het kruis af te komen.

Op dat moment sprak Hij zijn verzoenende woorden: 'Vader, vergeeft het hun, want ze weten niet wat zij doen. (Lucas 23:34)

Als tweede heeft Jezus zich laten slachten als een Lam. Hij heeft zichzelf opgeofferd en zich niet verzet tegen zijn kruisiging. Hij heeft dit alles verdragen, om daarmee aan te geven dat Hij via die weg alle zonden wegdraagt. Alle schuld neemt Hij weg.

De gevolgen van Jezus' overwinning en van Zijn kruisoffer zijn legio.

Voor wat betreft de eerste dood betekent het dat alle mensen op de jongste dag zullen opstaan.

Tegelijkertijd zal dan de satan en al de duivelen worden afgevoerd naar de poel van vuur en zwavel, voor eeuwig.

Verder verandert door Jezus' verzoeningswerk Gods toorn in een heilige toorn die opbouwt.

Gods toorn krijgt een positieve lading, omdat Jezus Gods vernietigende toorn gedragen heeft.

Eigenlijk had God na de zondeval zijn handen van de schepping moeten aftrekken omdat deze bezoedeld was. Die straf hadden Adam en Eva verdiend.

Het hele universum zou dan tot het niets zijn ineengekrompen en de geesten van Adam en Eva zouden voor eeuwig in Satans handen zijn gevallen.

Dat heeft God niet gewild. Twee menselijke geesten in handen van satan, dat zijn er twee teveel. Die uiterst zware straf heeft Jezus gedragen.

Daarom kon geen enkel mens deze straf dragen dan alleen een mens die tevens een goddelijke natuur had. Jezus moest als straf het hele universum dragen om deze zo uit de invloedssfeer van satan te halen.

Als Leeuw heeft Jezus dit volbracht, omdat tijdens de kruisiging het universum intact is gebleven. Vanwege Jezus' verdienste is God direct na de zondeval met het herstellen begonnen.

Vanaf dat moment staat Gods toorn in het teken van herstel.

Zo ook bij de zondvloed. Want ook allen die tijdens de vloed zijn omgekomen, zullen op de jongste dag opstaan. Door de zondvloed voorkwam God dat zij nog erger zouden zondigen en daarvoor nog zwaarder gestraft zouden moeten worden. Zelfs voor allen die tijdens de zondvloed zijn omgekomen, zal blijken dat de zondvloed overwegend positieve gevolgen voor hen zal krijgen.

Op de jongste dag vindt er een scheiding plaats tussen de schapen en de bokken, tussen de gelovigen en de ongelovigen. De ongelovigen belanden in de tweede dood, dat is de vuurpoel.

Zo zullen ook de meesten die tijdens de zondvloed zijn verdrongen in de vuurpoel terecht komen.

Daar zullen ze hun rechtvaardige straf moeten ondergaan.

De heiligen zullen betrokken worden bij de vaststelling van deze straf.

Komen zij voor strafvermindering in aanmerking, omdat zij tijdens die gruwelijke zondvloed al straf hebben ontvangen?

Komen de minder schuldigen in aanmerking voor compensatie?

Zullen de heiligen zich in deze onheiligen kunnen verplaatsen, zodat zij tot een rechtvaardig oordeel kunnen komen? Zullen de heiligen uit liefde tot hun oordeel komen?

Ons tegenwoordige rechtssysteem wijkt sterk af van die uit de middeleeuwen.

Christenen hebben daaraan bijgedragen.

Tijdens de middeleeuwen waren de straffen gruwelijk: brandstapel, vierendelen, martelen.

Nu mogen de gevangenen niet meer gemarteld worden en is een levenslange gevangenisstraf in feite onacceptabel. Een levenslange straf wordt gezien als een marteling.

Ik denk dat tijdens het eindoordeel het straffen meer lijkt op dat wat in ons huidige rechtssysteem gebruikelijk is dan wat er in de middeleeuwen werd gedaan.

Ik vermoed dat de strafmaat nog veel verfijnder zal zijn, omdat alles transparant zal zijn.

Ook alle verzachtende omstandigheden zullen zeker aandacht krijgen.

De heiligen zullen in hun oordeelsvorming vooral kijken naar de manier waarop Jezus over zondaren heeft geoordeeld.

Dit laat onverlet dat de toorn van het Lam verschrikkelijk is en zal zijn. (Openbaring 6:16; 14:10)

Die toorn openbaart zich vooral tijdens de eindtijd, tijdens het openen van het zesde zegel. Dan zal de wereld eerst gereinigd worden om pas daarna hersteld te worden. Om verenigd te worden met het nieuwe Jeruzalem, dat uit de hemel zal neerdalen.

Maar ook na de jongste dag blijft de toorn van het Lam schrikbaar: De onheiligen zullen in vuur en in zwavel worden gepijnigd, onder de ogen van de heilige engelen en van het Lam. (Op. 14:10)

Maar voor hen die laf en trouweloos zijn geweest, die zich hebben ingelaten met gruwelijke dingen, met moord, ontucht, toverij of afgodendienst, voor allen die de leugen hebben gediend: hun deel is de vuurpoel met brandend zwavel, dat is de tweede dood. (Openbaring 21:8)

Het eindoordeel zal rechtvaardig en streng zijn. De onheiligen zullen oplopen tegen Gods heiligheid en tegen de heiligheid van Gods heilige engelen. Zij zullen vooral zichzelf straffen en zich branden aan Gods heiligheid. Hoe koppiger en trotser, hoe harder de straf zal zijn.

Omdat Jezus Gods toorn heeft gedragen is de angel uit die toorn gehaald.  
Gods toorn en de toorn van het Lam staan in het teken van straffen en helen, totdat er bekering volgt. Zo ging het tijdens het Oude Testament, zo gaat het tijdens de nieuwtestamentische periode en zo zal het ook gaan na de jongste dag.

**Dit omdat Jezus aan alle voorwaarden voldaan heeft om zowel de eerste als de tweede dood te overwinnen.**

We weten en geloven dat iedereen uit de eerste dood zal opstaan, zo zullen ook alle bokken, alle gestraften uit de tweede dood opstaan. Zodat onder andere voldaan wordt aan: Ezechiël 18:32; Romeinen 14:11; 2 Petrus 3:9 en 1 Timoteüs 2:3-4.

Deze gedachte neigt naar alverzoening, maar omdat de term 'alverzoening' geladen is met de verwachting dat God op een zeker moment zonden door de vingers gaat zien, wil ik het geen alverzoening noemen.

**Want als God iets door de vingers kan zien, dan kan Hij ook alles door de vingers zien.**

**Dan zou Christus' kruisoffer overbodig zijn.**

**Die gedachte achter de alverzoening wijs ik radicaal af.**

Onder gereformeerden heerst de gedachte dat alleen wie vóór de jongste dag in Jezus Christus geloofd, behouden zal worden.

Voor de consequentie van deze gedachte schrikken veel gereformeerden zo terug, dat zij veronderstellen dat God met zijn Geest al zo ver in mensen kan werken, dat vanuit zijn barmhartigheid een niet te tellen aantal mensen ook behouden zal worden.

Het zijn als het ware onzichtbare gelovigen.

Mee daarom is het effect van Jezus' kruisoffer niet goed af te bakenen.

Maar desondanks wordt verondersteld dat miljarden mensen verloren zullen gaan.

Wie gaat inzien dat Jezus ook de tweede dood heeft overwonnen, weet dat uiteindelijk alles met iedereen goed zal komen.

Voor de onheiligen zal dit gaan door perioden van allerlei verschrikkingen.

Zo zal iedereen die tegen Christus kiest, in de hel terecht komen.

Na de jongste dag zullen zij de toorn van het Lam en dat van alle heiligen ervaren.

Hun zondige gedachten zullen niet door de vingers worden gezien.

In geestelijke zin zullen ze alsnog hun oude leven moeten afleggen en het nieuwe leven aandoen.

Wie nu niet kiest voor Jezus Christus, als zijn HEER en Heiland, zal een vreselijk lange omweg moeten maken.

Als we kijken naar Israëls tocht door de woestijn, dan had het slechts twee jaar hoeven te duren.

Maar omdat zij meer geloof hechtten aan de verhalen van de verspieders dan dat zij op God vertrouwden, werd de tocht met 38 jaar verlengd. (Numeri 13-36)

Wie God niet vertrouwt, maakt een omweg.

Wie nu niet voor Christus kiest, maakt een vreselijke omweg via de hel en de tweede dood.

Omdat Jezus ook de tweede dood heeft overwonnen, komt het uiteindelijk allemaal goed.

Ik noem deze gedachte de late-alverzoening.

Op mijn website [www.paradijstheze.nl](http://www.paradijstheze.nl) heb ik deze gedachte onder **Reactie 16** met nog meer teksten onderbouwd.

De Bijbel spreekt duidelijk over Gods verkiezing. Hoewel Gods Woord nergens over Gods verwerping spreekt, is deze leer een afgeleide van de verkiezingsleer geworden. Als God verkiest, dan verwerpt Hij ook. Logischer kan het niet.

Deze logica gaat voorbij aan het idee dat God ook in fasen kan verkiezen. Dat God zelfs na de jongste dag door kan gaan met Zijn verkiezing.

We weten dat Calvijn nooit gepreekt en gedoceerd heeft over Openbaring, omdat hij dat Bijbelboek niet begreep. Die eerlijkheid van Calvijn is ontwapenend.

De consequentie daarvan is echter, dat hij zijn leer van verkiezing en verwerping niet heeft kunnen toetsen aan het boek Openbaring.

In de Apeldoornse studies nr. 60 wordt Calvijn gewikt en gewogen. Van dit verslag heb ik gebruik gemaakt om de predestinatie te vergelijken met de late-alverzoening.

Het resultaat daarvan is te vinden op mijn website [www.paradijsthesen.nl](http://www.paradijsthesen.nl) onder **Reactie 20**.

Wie ruimte kan maken voor de gedachte dat Jezus ook de tweede dood heeft overwonnen, zal merken dat daardoor de problemen rond de verkiezingsleer als sneeuw voor de zon verdwijnen.

Velen struikelen over de geweldsteksten uit de Bijbel.

Ik heb drie cursusavonden van de AKZ+ over **“Wie vreest oprecht Uw toorn?”** gevolgd, waar Jaap Dekker vertelde dat bij een inventarisatie is gebleken dat in zijn gemeente velen struikelen over deze geweldsteksten.

Met de ogen van de late-alverzoening ben ik positiever tegen de geweldsteksten gaan aankijken.

Om mijn kijk te toetsen heb ik het boek ‘De stilte van God’ van Reinier Sonneveld gelezen en van commentaar voorzien. Reinier heeft vooral moeite met de tekst ‘Mijn God, mijn God, waarom verlaat U mij?’ In zijn boek vraagt hij daar tot driemaal aandacht voor. Waarom zwijgt God?

Waarom laat God zoveel geweld toe en waarom is God soms zelf de initiator van het geweld?

Wie deze toetsing wil lezen, kan deze vinden op mijn website onder **Reactie 19**.

Verder heb ik vanuit de late-alverzoening het boek ‘Profetisch licht – Toekomst voor Israël en de kerk’ van dr. J. Hoek (red.) gelezen. Mijn indruk is dat al de profetische teksten die in dat boek besproken worden, en dat zijn er niet weinig, daarbij allemaal beter te begrijpen zijn.

De weerslag van al die indrukken zijn op mijn website te vinden onder **Reactie 21**.

De late-alverzoening is gebaseerd op de gedachte dat Jezus ook de tweede dood heeft overwonnen.

Een dergelijke nieuwe gedachte zou eigenlijk aan de hele Bijbel moeten worden getoetst.

Op dit moment heb ik nog geen enkele tekst gevonden die deze gedachte tegensprekt.

Wel heb ik van vrienden tegenspraak ontvangen, maar die tegenspraak is volgens mij slechts gebaseerd op veelal bestaande interpretaties van teksten en niet op de tekst zelf.

Vandaar dat ik op zoek ben naar een kritische doorlichting van deze nieuwe gedachte.

Vos eindigt zijn bijdrage met: *Wie - gedood onder Gods (tijdelijke) oordeel – toch door het kruis gered zullen worden voor het eeuwige leven, is aan Hem die recht zal spreken over levenden en doden. Daarbij geloof ik stilletjes dat er onvoorstelbaar veel meer mensen zo behouden zullen worden dan wij voor mogelijk houden.*

In deze begrijpelijke wens ontwaar ik opstand tegen de gangbare gedachte dat, alleen zij die geloven behouden zullen worden en daarom gevreesd moet worden dat verreweg het grootste deel van de mensheid voor eeuwig verloren zal gaan.

De late-alverzoening gaat deze beeldvorming tegen, doordat het Jezus’ kruisoffer maximaliseert.

Het effect van Jezus’ offer is onvoorstelbaar groot. Jezus heeft daarmee niet alleen de eerste en tweede dood overwonnen, maar ook alle macht ontvangen in hemel en op aarde.

Jan Mudde schrijft: *De harde noot in de Bijbel is – en het is een harde noot – dat er geen enkele ruimte is om de toorn van God met een beroep op onze wijsheid of de (culturele) context te relativiseren. Ik ontkom er dus niet aan om ‘de schaduwkanten van God’ volstrekt serieus te nemen, simpelweg omdat de Bijbel me geen enkele aanleiding geeft die te relativiseren.*

*Al zou er ook maar een kleine hint hieromtrent in de Bijbel staan, dan zou ik die strohalm reeds lang aangegrepen hebben!*

In het bovenstaande heb ik een woud aan teksten aangedragen, waarin duidelijk wordt dat Gods toorn door Jezus' kruisoffer is weggedragen. Aan dit kruisoffer mogen we niet tekort doen.

Gods toorn is **niet** de keerzijde van zijn liefde. Gods toorn is ingebed in zijn liefde. Gods liefde overstijgt Gods toorn. Dat zien we, als we Jezus' zeven kruiswoorden tot ons door laten dringen.

Laten we nog even kijken naar één van de mooiste teksten uit de Bijbel: *Want God had de wereld zo lief dat Hij zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in Hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.* (Johannes 3:16)

God heeft zijn Zoon gegeven, terwijl we weten dat de Vader en de Zoon altijd eenswillend zijn. Dat wil zeggen dat de Zoon dit ook graag wilde.

De Zoon is immers de bruidegom, die jarenlang vol verlangen naar zijn bruid heeft uitgekeken. Jezus wilde graag zijn bruid redden en zich met haar verenigen.

Als we nadenken over de zin God heeft zijn Zoon gegeven, dan mogen we daarbij denken aan een liefdevolle Vader die zijn Zoon aan de door hem gewenste bruid geeft.

De Vader stelt een liefdesdaad, evenals de Zoon.

Bij beiden gaat het om de bruid, maar bij de Vader gaat het ook om zijn Zoon.

De Vader gunt zijn Zoon deze bruid.

Niet omdat die bruid op dat moment zo aantrekkelijk is, maar dat in de nabijheid van de Zoon zeker zal worden.

Vader en Zoon verwachten veel van de bruid, en Zij weten zeker dat het goed komt.

Al voor de grondlegging van de wereld hebben Vader en Zoon dit scenario onderkend.

Na een mogelijke zondeval zou alleen de Zoon nog voor een goed uitkomst kunnen zorgen.

Toen al heeft de Zoon dit onder ogen gezien en er van harte mee ingestemd.

Vader, Zoon en heilige Geest hebben al voor de grondlegging van de wereld alle mogelijke scenario's onderkend en daarmee ingestemd.

Anders hadden Zij de wereld niet geschapen.

De drie-enige God heeft al voor de grondlegging van de wereld het eindresultaat van zijn schepping geweten.

Ik kan mij niet voorstellen dat zo'n almachtige liefdevolle God een plan zou laten ontrollen, waarbij een groot deel van zijn schepselen voor eeuwig verloren zullen gaan.

Wie gelooft dat Jezus ook de tweede dood heeft overwonnen, gaat de logica van Gods uitverkiezing inzien. Uiteindelijk bereikt God altijd het beoogde doel, via welk scenario dan ook.

Hoe aantrekkelijk is het beeld dat we van God hebben?

Wordt dat beeld aantrekkelijker als we gaan geloven dat Jezus ook de tweede dood heeft overwonnen?

In Opbouw 30 november 2013 schrijft Pieter Kleingeld (blz. 14) het volgende:

En als je christen bent geldt: hoe aantrekkelijker het beeld is dat we van God hebben, hoe gemakkelijker het ons zal vallen om de nieuwe mens aan te trekken, om nieuwe gewoonten aan te doen en om ons door de Heilige Geest te laten vernieuwen. De weg van vernieuwing van ons leven begint dus bij het antwoord op de vraag hoe aantrekkelijk we God vinden. De belangrijkste vraag die je daarbij jezelf kunt stellen is: Hoe zorg ik ervoor dat ik God zie als aantrekkelijk? Hoe zorg ik ervoor dat Jezus Christus aantrekkelijk voor mij is?

Mag je bovenstaande vraag laten meewegen bij het interpreteren van een tekst?  
Mag je voorkeur uitgaan naar de meest aantrekkelijke interpretatie?  
Uiteraard, dit zonder de tekst geweld aan te doen!

Echter, wat voor de een aantrekkelijk is, is dat voor de ander nog niet.  
Denk maar aan de gelijkenis van de verloren zoon.  
De oudste zoon vond het helemaal niet fijn dat zijn vader de jongste in liefde aannam.  
De oudste zoon kreeg er een concurrent bij en voelde zich daardoor onaangenaam verrast.

Stel nu, dat Jezus echt de tweede dood heeft overwonnen en uiteindelijk alle mensen behouden zullen worden. Zou dit voor jou een aantrekkelijk idee zijn?  
Je krijgt er immers veel concurrenten bij.  
Vele eersten zullen de laatsten zijn en vele laatsten de eerste. (Matteüs 19:30)  
Hoe zal het dan met mij aflopen?

Wat heeft de beantwoording van die eenvoudige vraag - *Heeft Jezus ook de tweede dood overwonnen?* - veel vertakkingen en een grote reikwijdte.  
Ik heb het idee dat ik lang niet alles kan overzien.  
Eigenlijk is het een vraag voor meerdere theologen, die de voor en tegens van de beide mogelijke antwoorden met elkaar kunnen afwegen.

Vandaar dat ik graag inhaak op jullie e-maildiscussie, zodat ik deze vraag aan meerdere predikanten kan voorleggen.

Zoals al eerder aangegeven, heb ik de AKZ+ cursus over "Wie vreest oprecht Uw toorn?" gevolgd.  
Drie docenten heb ik gevraagd of zij met mij over deze en de daar onderliggende vragen wilden nadenken. Al die docenten hadden daar geen tijd voor, omdat er maar 24 uur in één dag zitten.  
Daar heb ik alle begrip voor, want het doordenken van deze vragen vergt zeker veel tijd.  
Aan de andere kant weten we dat veel van de geweldsteksten veel mensen van de Bijbel doen vervreemden. Het is en blijft een thema dat vraagt om verdere doordienking.

De paradijstheze is trapsgewijs ontstaan. In het verleden heb ik dan ook menig theoloog een onderdeel toegestuurd om hen te laten meedenken.  
Enerzijds ben ik iets teleurgesteld, omdat ik eigenlijk nooit een contact heb gehad waarmee ik diep op deze vragen heb kunnen ingaan. Anderzijds denk ik, dat ik op de rechte spoor zit bij de ontvouwing van de waarheid en de wijsheid van de Schrift, omdat ik geen tegenspraak ondervonden heb, waarbij op grond van Bijbelteksten manco's zijn aangewezen.

Verder zet ik deze mail op mijn website om ook anderen voor de geponeerde gedachten te interesseren en om de lezers te stimuleren tot diepgaand Bijbelonderzoek.  
Want deze gedachten zijn mij niet aan komen waaien. Ik heb de Bijbel van koft tot koft serieus genomen en deze zo letterlijk mogelijk willen lezen.

Zo zijn er voor de late-alverzoening drie denklijnen ontstaan:

1. Steunend op de gedachte dat de geliefde stad uit Openbaring 20:9 gelijk is aan het nieuwe Jeruzalem. Zie derde deel paradijstheze.
2. Gebaseerd op de gedachte dat de heilige berg in profetisch perspectief verwijst naar het nieuwe Jeruzalem. Zie Jesaja 2:1-5; 11:1-10; 25:6 e.v.; 56:7 e.v.; 65:25; Ezechiël 37: 22 e.v.)  
Zie de uitwerking hiervan in [Reactie 21](#).
3. Jezus heeft zowel de eerste als de tweede dood overwonnen.

Deze drie denklijnen versterken elkaar en ze laten zien dat ons leven ertoe doet.  
We leven nu in een oefenruimte. God ziet ons en Hij wil dat we in afhankelijkheid van Hem leren leven. Dat we Hem gaan liefhebben onder alle omstandigheden.

Voor wie de Bijbel uitleest, hoeft het leven geen raadsel meer te zijn.

Wij zijn bevoorrecht boven David, Salomo, Jesaja, en zelfs boven Paulus. Zij hebben het laatste Bijbelboek – tijdens hun aardse leven - niet mogen inzien.

Ons leven kent daardoor minder raadsels, althans zo zou het moeten zijn.

Want God spreekt zich duidelijk uit in het laatste Bijbelboek.

Bijna alle schrijvers van gewone spannende boeken onthullen de clou meestal in het laatste hoofdstuk.

Het heeft er alle schijn van dat God dat ook in de Bijbel doet, in het laatste Bijbelboek.

Er volgt een rechtvaardig oordeel voor iedereen en alle heiligen zullen daarin participeren.

Iedereen zal de ander herkenbaar terugzien en Gods bedoeling met iedereen van ons zal dan helder worden.

De heiligen zullen in het spoor van hun Heer verzoening zoeken met de onheiligen, maar tegelijkertijd zullen de onheiligen niet ontkomen aan een rechtvaardige straf.

Ik sluit af met een citaat van Dietrich Bonhoeffer uit *Een thematisch dagboek*, samengesteld door Gerard Dekker (blz. 347):

Ik wil je om te beginnen heel eenvoudig bekennen: ik geloof dat de bijbel alleen het antwoord op al onze vragen is en dat wij slechts aanhoudend en een beetje deemoedig hoeven te vragen om het antwoord van hem te krijgen. De bijbel kan men niet eenvoudig *lezen* zoals andere boeken. Men moet bereid zijn hem werkelijk te bevragen. Alleen zo ontsluit hij zich. Alleen wanneer we het laatste antwoord van de bijbel verwachten geeft hij dat ons.

Dat ligt nu eenmaal daaraan dat in de bijbel God tot ons spreekt. En over God kan men niet eenvoudig van zichzelf uit nadenken, maar men moet hem bevragen. Alleen wanneer wij hem zoeken antwoordt hij.

Natuurlijk kan men de bijbel *ook* lezen als elk ander boek. Daar is niets op tegen. Alleen ontsluit zo'n gebruik niet het wezen van de bijbel, maar alleen de buitenkant.

Zoals we het woord van iemand die we liefhebben niet begrijpen door het eerst te ontleden, maar zoals zo'n woord eenvoudig door ons aanvaard wordt als het woord van die persoon, die wij liefhebben, zó moeten wij met het Woord van de bijbel omgaan.

Alleen wanneer wij het eenmaal wagen zo met de bijbel om te gaan alsof hier werkelijk de God die ons liefheeft tot ons spreekt en ons met onze vragen niet alleen wil laten, alleen dan worden we door de bijbel blij.

Dietrich Bonhoeffer

Met vriendelijke groet,  
Nico Bakker